N°. 48. 1853.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DONDERDAG 21 JULIJ.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . » 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

De Tijd en de Heer Groen van Prinsterer.

De anti-revolutionnaire partij laakt, gewoonlijk, in een ander wat zij zelve niet schroomt te doen, als haar belang dit meêbrengt.

Zelden is daarvan zoo treffend bewijs geleverd als in de laatste dagen. Ter betere waardering van die partij is het noodig, dat wij onze lezers in staat stellen, zelven te oordeelen.

Bij de beoordeeling van de voorgedragen wet, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, ontviel aan *de Tijd*, *N. Hollandsche Courant*, menige uitdrukking, die wij niet geroepen zijn te verdedigen. Deze courant sprak er onder anderen van, dat, bijaldien het wets-ontwerp tot *wet* verheven mogt worden, de R. C. *aan de wet niet zouden kunnen gehoorzamen, omdat Godes gebod gaat boven het gebod der wereldlijke magt.* »De Katholieken» — zeide *de Tijd* o. a. — »zullen toonen, dat, waar het hun regt geldt, »dat de Regering vermeent te kunnen schenden, »geen vrees hen zal weêrhouden, *om tot den laatsten »man voor hun goed regt op te komen, en dat te verȣdedigen door alle geschikte middelen, die de goddelijke »Voorzienigheid hun aan de hand geeft.»*

De *Nederlander*, over die taal uiterst verbolgen, antwoordde daarop:

»Wij laten gaarne de qualificatie van dit opstel, wat den *inhoud* en wat den *toon* betreft, over aan alle R. C., door wie, vooral ook in deze gewigtige oogenblikken, verkondigd wordt, dat, volgens hun kerkleer, het eerbiedigen der wereldlijke overheid pligt is;

»Aan den Hoogleeraar BROERE, die aan de Protestanten een »bezadigd woord» schreef;

»Aan den Kardinaal ANTONELLI, volgens wien »het wereldkundig is, dat uit godsdienstpligt, de Katholieken gehouden zijn, *de wettig aangestelde overheid te eerbiedigen.»* (Ned. 18 Julij).

»Maar wenschelijk is het, dat men zich wachte voor *dergelijken toon.*

»Zoodanige hartstogtelijkheid geeft van de onbevangenheid der beoordeelaars geen gunstigen denk.

»*Al wat naar* BEDREIGING *zweemt, is niet enkel, om een zacht woord te gebruiken,* ONVOEGZAAM..... (Ned. 8 Julij).»

Wij stellen ons in geenen deele op het standpunt van *beoordeeling* der uitdrukkingen van *de Tijd;* maar wij bestrijden de *bevoegdheid* van de *Nederlander*, om tegen *zoodanige* uitdrukkingen op te komen; want de Heer GROEN VAN PRINSTERER heeft nog in veel hartstogtelijker toon gesproken *ter verdediging van eene nog meer bepaalde bedreiging van ongehoorzaamheid aan de wet.*

Zie hier wat gebeurd is.

Op 24 Maart 1852 bragt de heer BLAUPOT TEN CATE, namens de Commissie voor de verzoekschriften, in de Tweede Kamer verslag uit over eene petitie van den kerkeraad der Christelijk afgescheidene gemeente te Arnhem, gerigt tegen het ontwerp van wet op het *Armbestuur.* In die petitie kwam de volgende zinsnede voor:

»Maar daar het bij hen vaststaat, dat geene Christelijke diaconie, die niet trouweloos worden wil voor haren Heer, zich aan de wet, *onder welke voorwaarden dan ook*, zal mogen onderwerpen, zoo achten adressanten zich verpligt, uwe vergadering er kennis van te geven, *dat zij, zoo het ontwerp wet wordt, genade wenschen te ontvangen, om in dezen de straffen te lijden, die hen dreigen,* MAAR IN GEEN GEVAL DE REGTEN OVER TE GEVEN, DIE GODES ZIJN.»

De Commissie voor de verzoekschriften stelde voor, om dit adres ter zijde te leggen en dien aangaande over te gaan tot de orde van den dag »*omdat het bevat eene bedreiging van ongehoorzaamheid aan de wet, bijaldien het ontwerp mogt worden aangenomen.»*

Daar staat de heer GROEN VAN PRINSTERER, uiterst verbolgen, op, en verzet zich *tegen* deze conclusie. Zijne redevoering is zóó curieus, dat wij haar geheel teruggeven. Wij verzoeken onze lezers, haar met aandacht te overwegen.

»Ik verzet mij tegen de conclusie der Commissie. Deze zaak is van belang niet alleen voor de adressanten, maar ook voor deze Kamer en het Land. Het geldt een *beginsel.* Ik zou niet gaarne elke uitdrukking voor mijne rekening nemen, en wie onzer zou dit willen doen? gebezigd door hen *met wie ik in beginsel overeenstem.* Maar in dit adres *heb ik niets gevonden, dat tot eene blaam als door de Commissie [illegible] wordt, aanleiding geeft:* er wordt gesproken van de godddelijke instelling van het diakonaat. Het zou mij ligt vallen de plaats uit de Heilige Schrift aan te voeren, warop dat gevoelen steunt; maar dan zou de Vergadering aannemen die Sijnodale tint, waarvoor wij allen met reden beducht zijn. Ik heb ook met genoegen gezien, dat de Commissie zich over dat punt niet beklaagt, en evenmin over de zinsnede: »de adressanten zien in dit ontwerp niet »anders dan de openbaarmaking van de theorien van het com»munisme van PROUDHON, dat reeds onheil kweekt en hoe »langer hoe dieper wortels schiet.» Wij zijn nu aan den naam van PROUDHON eenigzins gewend. Het is usantie bij de Kamer, wanneer die man genoemd wordt, dat men daarbij vooral op de wetenschappelijke verhouding der leerstellingen ziet. Zonder in het minst te willen terugkomen op afgeloopene beraadslagingen, zal evenwel ieder lid van de Kamer gevoelen, waarom wij zonder verregaande inconsequentie ons niet kunnen formaliseren over het gebruik van dat epitheton bij eene wet, die in beraadslaging is. Het punt, waarop de Commissie het adres beschuldigt, is de verklaring, *dat wanneer het ontwerp van wet op het armbestuur wet wordt, de adressanten daaraan niet zullen gehoorzamen.* Of de redactie der zinsnede beter had kunnen zijn, of de voordragt, op het armbestuur inderdaad zoo veroordeelenswaard is, behoeft thans niet te worden onderzocht. De vraag, *de gewigtige vraag is, of het ooit geoorloofd kan zijn, te verklaren, dat men, als eene voordragt wet wordt,* DAARAAN NIET ZAL GEHOORZAMEN? *Ik acht dat er gevallen kunnen zijn,* WAARIN MEN TOT DERGELIJKE VERKLARING VERPLIGT IS. Namelijk in den zin en geest van het adres, *dan alleen, wanneer men,* TEREGT OF TEN ONREGTE *de wet in strijd rekent met eene* HOOGERE WET. Het staatsregt van den christen is zeer eenvoudig: *om der conscientie wille onderwerping aan iedere wet,* TEN WARE, *door hare* TWEESPALT MET EENE HOOGERE WET, *ook om der conscientie wille*, WEDERSTAND VEREISCHT WORDT. Zal dit beginsel berispelijk zijn? *Het wordt door* ALLE *christelijke gezindheden*, door ELKE GODSDIENSTIGE GEZINDHEID ERKEND.

»Of is de verklaring der adressanten *ongepast?* Een man, die niet onder de categorie der dweepers of overdrijvers zal worden gerangschikt; een der meest vermaarde wijsgeeren en staatslieden van onzen tijd, op wien de voorstanders van vrijzinnige begrippen teregt roem dragen, en die in Frankrijk door zeven kiesdistricten te gelijk tot lid der Wetgevende Kamer werd benoemd, ROYER COLLARD, heeft eenmaal tot zijne medeleden gezegd: »*Si vous faites cette loi, je jure de lui désobeir.*» De adressanten gaan zoo ver niet.

»*Désobeir* kan tweeledige beteekenis hebben. Het kan ook op *feitelijke* ongehoorzaamheid zien; de adressanten verlangen alleen genade te ontvangen *om straf te lijden.* En hebben zij nu om deze verklaring van *lijdelijkheid* eene blaam verdiend? *Het zijn de schoonste bladzijden van elke kerkelijke gezindte,* ROOMSCHE EN PROTESTANTSCHE, *waarop geschreven staat het* NON POSSUMUS *tegen de* AANMATIGING DER WERELDLIJKE MAGT.

»Door de conclusie van de Commissie aan te nemen, *veroordeelt de Kamer het* BEGINSEL. De Kamer zou daardoor ligt kunnen vallen *in groote onbillijkheid.* Als wij eene *revue rétrospective* houden over de adressen, die reeds door de Kamer ter griffie zijn nedergelegd, zal men even sterke uitdrukkingen aantreffen als hier gebezigd zijn. In een merkwaardig adres van de Hervormde gemeente te Utrecht, leest men: »*Men zou zich zoo zeer niet te verwonderen hebben indien de diakonale inrigtingen, of wie weet* DE KERK ZELVE, *zich* FEITELIJK *of* LIJDELIJK *tegen de uitvoering van wets-artikelen mogt* VERZETTEN, *indien daardoor de, haar bij de Grondwet gewaarborgde regten worden geschonden.*»

»In een request, dat wij dezer dagen van den breeden kerkeraad der hervormde gemeente te Amsterdam hebben ontvangen, lees ik: »*Wanneer men onder eene vrijzinnige* (deze uitdrukking laat ik daar) *Constitutie de proef zou willen nemen, om zoodanige armbesturen in te voeren, zouden de bezwaren bij de uitvoering zoo menigvuldig en gewigtig zijn,* DAT MEN ZE WELDRA ZOU MOETEN LATEN VAREN.» De breede kerkeraad verklaart althans voor zich rondborstig, dat hij niet inziet, HOE DE KERK ZICH DAARAAN ZAL KUNNEN OF MOGEN ONDERWERPEN.

»Ik vertrouw dat de Kamer op deze adressanten niet *exceptioneel* eene blaam zal willen werpen.

De *Nederlander*, waarvan de kolommen doorgaans gevuld zijn met brokstukken uit de »geschriften» en de »adviezen» van den Heer GROEN VAN PRINSTERER, zal ons wel kunnen zeggen, of het *Bijblad tot de Nederlandsche Staats-Courant* behoort onder de geschriften, »*die goed zijn ingelicht*», of dat het »Bijblad» zich schuldig maakt aan »*scheeve voorstellingen*»?

Met welk regt, vragen wij *de Nederlander*, berispt gij in *de Tijd*, wat de Heer GROEN voor de Christelijk afgescheiden gemeente te Arnhem *als pligt heeft aangerekend?*

Met welk regt roept gij den Heer BROERE en den Kardinaal ANTONELLI op, ter verantwoording der uitdrukkingen van *de Tijd*, en laat den Heer GROEN ongemoeid, die verklaard heeft, dat het lijdelijk verzet tegen wetten, die tegen de »conscientie» strijden, »*de schoonste bladzijden van elke kerkelijke gezindte,* ROOMSCHE EN PROTESTANTSCHE», vult?

En het is *de Nederlander*, die, bij uitnemendheid, geacht wil worden, »*loyale discussie*» op prijs te stellen!

Met den Franschen dichter zeggen wij:

Que le flambeau divin qui doit vous éclairer
Ne soit pas en vos mains le flambeau de la haine!

In de bekende zitting van 27 November — toen de Heer VAN HALL aan de Tweede Kamer mededeelde: dat hij »voor het groote beginsel van de *onafhankelijkheid* van iedere godsdienst» MARTELAAR zou willen wezen, onder bijvoeging, zoo als de Heer GROEN niet onaardig deed opmerken, »dat wij gelukkig *niet meer* leven in een tijd, dat er van martelaars quaestie kan zijn», — beweerde diezelfde Heer VAN HALL, dat het bestaan van Ministers van Eeredienst *noodzakelijk* was, omdat deze de belangen van het geloof in het kabinet konden voorstaan.

Vooral werd door hem afgekeurd de opdragt van de *Hervormde Eeredienst* aan den *Minister van Finantiën*, »die reeds meer dan genoeg werkzaamheden in eigen departement heeft.»

In April 1853 wordt de Heer VAN HALL president van een Ministerie, waarin de Hervormde Eeredienst aan den Minister van Finantiën, »die reeds meer dan genoeg werkzaamheden in eigen departement heeft» is opgedragen.

In Junij 1853 wordt bij datzelfde Ministerie eene wet over het regt des Staats over de kerkgenootschappen ontworpen, die in de hoogste mate het land bezig houdt; — terwijl de Hervormde Eeredienst aan den *overladen* Minister van Finantiën *is* en *blijft* opgedragen.

Het Ministerie werkte dus zonder Minister, die opzettelijk bij het kabinet de belangen der Hervormde en andere Eerediensten kan voorstaan; en tot overmaat van bewijs hoe diep de overtuiging van den Heer VAN HALL gevestigd is, gaat de Minister van R. C. Eeredienst van huis, terwijl de gansche Roomsche bevolking door dat regeringsontwerp in het harnas wordt gejaagd.

Het schijnt, nu vooral in de laatste weken, waarin zooveel blijk werd gegeven van opzettelijk vergeten, niet overbodig, bij onze landgenooten enkele dingen weder in het geheugen te roepen.

In verband tot hetgeen gebeurt, zal hierover het oordeel juister zijn.

De Heer de Moraaz. »Naar mijn bescheiden inzien, M. H. zal door deze afschaffing [van de beide departementen van eeredienst] aan de art. 164 en 165 der Grwt, die eene volkomene vrijheid van godsdienst huldigt.... ten volle leven en kracht worden gegeven. Deze vrijheid, zij *bestond ook* wel *vóór* de jongste grondwetsherziening, *maar* zij werd voor een aanzienlijk deel der ingezetenen van Nederland, met mij behoorende tot het hervormd kerkgenootschap, aan vele en velerlei belemmering, aan menigerlei band onderworpen, *alleen ten gevolge van het gezag dat door* of van wege *den Staat* over dat kerkgenootschap sedert 1816, niet zonder schijn van aanmatiging is uitgeoefend; een gezag waardoor de hervormde kerk is bestuurd en geregeerd *niet als eene kerk, maar een departement van algemeen bestuur*, in den volsten zin des woords, en waarbij aan die kerk eene *ondergeschiktheid en afhankelijkheid* aan de Hooge Regering werd opgelegd, weinig strookende met en *verre verwijderd van die vrijheid*, waartoe de hervormde kerk, zeker niet minder dan de roomsche kerk geregtigd is....»

»Van toen af dagteekenen die menigvuldige [illegible] en minist. beschikkingen, als zoo vele [illegible], den *geheel afhankelijken staat*, waarin die [illegible], wat betreft hare inwendige huishouding, [illegible] en dit alles [illegible] toezigt; een onder *de zachtvloeijende* [illegible] of hare leden uittoezigt.., dat de niet aan de [illegible]

gelijke kerkbesturen verpligt om in zoo vele opzigten het gezag der Regering te eerbiedigen, lijnregt inloopende tegen den aard en de strekking van die vrije beweging en werking, die aan alle kerkgenootschappen hier te lande, bij de Grondwet zijn verzekerd. Tweede Kamer, 17 December 1849.

De Heer Wichers verblijdde zich ook over de afschaffing, want hare instandhouding »strekt alleen om de *vrije ontwikkeling* der onderscheidene godsdienstige gezindheden *te belemmeren en tegen te gaan*, en zulks heeft wel voornamelijk plaats met betrekking tot het meest talrijke der in ons land bestaande kerkgenootschappen: het is bekend hoe veel vrijer het R. C. boven het hervormde kerkgenootschap in alle zijne inrigtingen is.«

Na 1848 is men begonnen de *banden* los te maken, waaraan, ook vooral de Hervormde kerk, onder het ministerie der Heeren Van Hall, Schimmelpenninck, Van Rappard, enz., werd getrokken en bestuurd, zoo als de Regering het wilde.

»Ik mag niet ontkennen,« zeide de Heer Groen op den 27en Nov. ll., toen de Heer Van Hall martelaar wilde wezen, »ik zal niet ontkennen dat ik lof en dank »breng aan *dezen* minister (van Bosse) voor de intrek»king van hetgeen in een Koninklijk besluit *strijdig »met de Grondwet* en onbillijk voor een groot deel der »protestantsche ingezetenen was.«

Die ingetrokken bepalingen van het besluit van 1841 hebben onafgebroken blijven werken onder het ministerie Van Hall.

Thans is er weêr een ministerie Van Hall.

Thans wordt er eene wet gemaakt op de kerkgenootschappen;

» onder de zachtvloeijende benaming van toezigt«

Deden de kerkgenootschappen niet wel, van nu ook wat *toe te zien;* — nu de banden *nog niet* gelegd zijn?

Bijv.: hoe groot men de *ondergeschiktheid* en *onafhankelijkheid* der Kerk aan de Regering wel zou kunnen maken, — hoezeer men de vrije ontwikkeling der godsdienstige gezindheden wel zou kunnen belemmeren en tegengaan, — alleen bijv. door die *éêne* groote *reserve* aan het slot van art. 1 des ontwerps?

De *Morgenster*, No. 55 spreekt in een opmerkelijk stuk van C. Hooijer over de *hartstogtelijkheid*, waarmede *de leerstukken* worden aangekleefd en verdedigd.

Natuurlijk in *afkeurenden* zin. Van een man als Hooijer is dat niet anders te wachten.

»Wij gelooven daarbij met den edelen Philip van Mornay: »»dat in zijn eeuw alles met groote hevigheid behandeld werd, en eene verborgene kracht of drift scheen te heerschen, die er ook de vrijste mannen toe vervoerde.«« Maar dienzelfden hartstogt merken wij nu weder op in wetenschappelijke boeken, in dagbladen en tijdschriften, ja ook in die kleine stukjes, welke geschreven heeten tot stichting van den geringen man, maar overvloeijen van bitterheid. Zij kan zich zelfs op den predikstoel niet altoos bedwingen, en in de onderlinge zamenspreking barst zij soms los met oud-vaderlijke hevigheid. Zij straalt uit de oogen en spreekt uit de ruwe handelwijs van dorpelingen als *Jaap de snijder en Gerrit de smit.* Zelfs kundige, geleerde en algemeen geachte mannen weet zij zoo te verblinden en te vervoeren, dat het schijnt, om met de Remonstrantsche geciteerden te spreken: »»alsof noch waarheid, noch godzaligheid, noch vrijheid, noch vrede hun ter harte gaan.«

» . . . . .

»Onlangs zijn die anderen ook *meineedigen* genoemd, welken onderscheidingsnaam wel naast den lasterlijkste van den Dordschen tijd mag staan; . . .

Heeft die hartstogtelijkheid zich alleen op *theologisch* terrein voorgedaan? Is zij niet in nog erger mate op *politiek* terrein gezien, en nog dagelijks te zien? Zijn niet mannen, die aan de allocutie van »zijne Heiligheid,« zooals de raad van Ministers hem noemt, even onschuldig waren als de redacteur van de *Morgenster*, verguisd en versmaad, alsof zij alleen uit waren geweest op boosheid en bedrog?

Heeft men niet het land met een vloed van »kleine stukjes« overstroomd, vervuld met logen en laster, geschreven »tot stichting van den gemeenen man?«

Is de predikstoel aan *die* bitterheid en versmading geheel vreemd gebleven? niet vaak door verblindheid bekommen?

Heeft men niet zien te werk gaan, ook door kundigen en geleerden »alsof noch waarheid, noch vrij»heid, noch vrede, noch onafhankelijkheid ter harte »gingen?«

Is daar ook niet gezien »dat mannen *van aanzien »en gezag* werkzaam werden om het gemeene volk »met hunne aanzienlijkheid en exempel op te hitsen?«

Wij keuren die hartstogtelijkheid af op *alle* terrein.

Wij hebben de vrijheid te lief, om ook de vrijheid van anderen om anders te denken dan wij, niet te eerbiedigen.

Wij kunnen, meenen wij, niet te zeer wijzen op het gewigt en de belangrijkheid van het reeds door ons vermelde geschrift van Dr. Fruin.

Zie hier een nieuw citaat, gelijk het vroegere uitmuntende in helderheid van voorstelling en getrouwheid van eene schets, als naar het leven genomen.

»De naam, dien Groen aan zijn partij gegeven heeft, onderscheidt haar niet van alle anderdenkenden, en leert niet wat zij eigenlijk wil, en is daarom zeer ongelukkig gekozen. Maar juist omdat hij alleen negatief is, moest hij aan Groen boven alle anderen aanstaan, want hij beantwoordt volmaakt aan de rigting, die deze in al zijn schrijven en spreken volgt. Hij bestrijdt de revolutiebegrippen, zoo als hij ze noemt, maar hij geeft zich geen moeite, om de juistheid der meeningen, die hij voorstaat, te bewijzen. Hij schijnt te oordeelen dat, als het nieuwe niet deugt, het oude noodzakelijk goed moet zijn. Alsof er geen derde mogelijk was. Iedere omwenteling heeft, uit haren aard, een tweeledige werking: zij breekt iets af dat bestond, en bouwt wat nieuws in de plaats op. Nu kan het nieuwe gebouw in alle opzigten slecht zijn, veel slechter dan wat het vervangen heeft, zonder dat daaruit volgt, dat het gesloopte had kunnen blijven staan. Gesteld, Groen had bewezen, wat hij bewijzen wilde: dat de moderne staatsbegrippen leugen zijn en misleiding, dan was toch daardoor de waarheid zijner eigene theoriën nog in het minst niet gebleken.

»Ik wil beproeven het tegenovergestelde te doen van wat Groen gedaan heeft. Ik wil den strijd beproeven op zijn eigen gebied. Zonder, voor het oogenblik, de hedendaagsche staatsbegrippen te verdedigen, wil ik aantoonen, dat de grondslagen voor het anti-revolutionnaire stelsel te zwak zijn om er op voort te bouwen. Mij dunkt, de tijd van mijn schrijven vordert, dat ik deze methode volg. Nu de anti-revolutionnaire leer de revolutionnaire vervangen wil, is het billijk, dat zij hare geloofsbrieven overlegge en, zoo mogelijk, handhave. Zij kon met aanvallen volstaan, zoolang zij slechts in de oppositie was, nu zij kans krijgt om zelve te gaan regeren, moet zij zich ook weten te verdedigen.

»Met hare veranderde stelling moet de partij ook van naam verwisselen. Wij hebben niet meer genoeg aan eene benaming, die haar slechts negatief kenmerkt; wij verlangen er nu eene, die haar van de positieve zijde leert kennen. Als ik haar peter wezen mogt, ik zou ze *Bijbelsch-Historische* laten doopen, en ik reken er op, dat die naam naar den zin der familie wezen zou. Niet zoo zeer omdat ik inderdaad geloof, dat zij op een afkomst van bijbel en geschiedenis, boven anderen, aanspraak heeft, maar omdat het algemeen bekend is, hoe zij zich daarop ten allen tijde beroemt. En omdat wij nu toch aan het naamgeven zijn, zou ik de katholieke bestrijders van de revolutie, zoo als de Maistre en de Bonald in het buitenland, en — op kleiner schaal — Alberdingk Thijm bij ons, de *Roomsch-Kerkelijke* partij wil noemen, omdat zij in de leer en de traditie der Katholieke Kerk, en in de Roomsche hierarchie, hare regtvaardiging meent te vinden. Eindelijk het staatsregt, waartegen zij beiden te veld trekken, zou ik niet langer als het revolutionnaire gebrandmerkt willen hebben; daar het noch omwenteling verlangt, noch omwenteling verdedigt, maar eenvoudig het *zelfstandige* of *wetenschappelijke* staatsregt, omdat het, zonder steun of aanbeveling bij Bijbel of Kerk te zoeken, als iedere vrije wetenschap van uitwendig gezag onafhankelijk, en alleen door eigen aard bepaald wil wezen.«

Buitenland.

ENGELAND.

Koningin Victoria is mede door de mazelen aangetast. De ziekte heeft haar gewonen loop.

— De wet nopens de nalatenschappen, de voornaamste van het finantiële plan des heeren Gladstone, is den 19 door het Lagerhuis bepaaldelijk aangenomen.

In het Hoogerhuis is nogmaals over de Oostersche zaken geredekaveld. De graaf van Malmesbury meende, dat, daar de circulaires van Rusland eene soort van beroep op Europa waren, de Britsche regering een dergelijken weg moest inslaan. Lord Beaumont wilde de mededeeling althans van alle stukken aan het Parlement.

De minister van buitenlandsche zaken, lord Clarendon, antwoordde, dat de regering met geen gering leedwezen, de verdaging van de beraadslagingen ten deze had moeten vragen; dat het belang der zaken het echter medebragt; dat de regering gevoelt dat het Parlement het regt had op volledige openlegging; dat die binnen zeer weinige dagen zou volgen, het zij het antwoord op de gedane voorstellen gunstig of ongunstig mogt zijn; dat Rusland of Frankrijk in de wijze van mededeeling der stukken geheel naar willekeur kunnen handelen, dat dit echter in Engeland het geval niet was. — Op eene andere vraag antwoordde lord Clarendon, dat de hospodar van Moldavië nog in het bezit van het burgerlijk bestuur was.

— Maandag jl. hebben te Londen ongeregeldheden tusschen de Iersche katholijken en de Italiaansche uitgewekenen plaats gehad. De eerste, door Neale aangevoerd, hebben de Italianen, door Staurenghi geleid, aangevallen. De Ieren moesten de wijk in een huis nemen, waaruit zij zich verweerden met al wat zij in de handen konden krijgen, tot dat de politie kwam, die een einde aan deze wanorde maakte. Neale en een drietal andere belhamels zijn gevat. Het schijnt dat deze onlusten een gevolg zijn van soortgelijke in Kanada.

— De *Sunday-Times* haalt het gerucht weder op van eene wijziging in het ministerie. Lord Palmerston zou zijne oude portefeuille van buitenlandsche zaken weder erlangen, en lord Clarendon die van binnenlandsche zaken. Intusschen verdient dit gerucht nog allezins bevestiging.

BELGIE.

Een aantal soldaten, die op den 8 Julij door de hitte op marsch ziek zijn geworden, zijn hersteld en naar hunne corpsen teruggekeerd.

— Mlle Rachel is plotseling ziek geworden na de voorstelling, welke zij Zaturdag avond te Brussel gegeven heeft. Men had haar als Camille in de *Horaces* op nieuw bewonderd. Hare ziekte was derwijze toegenomen, dat Mlle Rachel niet naar 's Gravenhage kon vertrekken, maar naar Parijs is teruggekeerd, ten einde de laatste maand van het verlof, dat de *Comedie Francaise* haar verleent, tot herstel van hare geschokte gezondheid te bezigen.

SPANJE.

Het tegenwoordig ministerie oogst de wrange vruchten in van de maatregelen der besturen, die het zijn voorafgegaan. De lasten zijn derwijze toegenomen, dat het land daaronder gebukt gaat, de hervormingen, welke de vorige minister van finantien, Bermudez de Castro heeft ingevoerd, zijn ongenoegzaam geweest, om de moeijelijkheden uit den weg te ruimen, die sedert 1851 voor de schatkist bestaan.

Van daar een besluit, door het ministerie, medeonderteekend, houdende de uitgifte door de schatkist van 300 millioen realen (75 millioen franken) in schatkistbons, welke de vlottende schuld moeten vervangen. Het ministerie hoopt daardoor de maandelijksche renten te verminderen. De verlegenheid in het finantiële is van dien aard, dat geen der dagbladen dezen maatregel eigenlijk durft gispen.

GRIEKENLAND.

De Fransche en Britsche gezanten hebben onze regering genoopt alle toerustingen ter zee te staken, daar die de moeijelijkheden slechts zouden kunnen vermeerderen, met welker vredelievenden afloop men zich steeds vleide.

TURKIJE.

De meest vredelievende verzekeringen worden thans van verschillende zijden gegeven. Uit Duitschland verzekert men stellig dat Rusland tot de voorslagen van de andere groote mogendheden is toegetreden. Het vertrouwen op het behoud des vredes heeft den 18 te Parijs alle waarden ter beurze zeer doen rijzen. Men mag daaruit opmaken, dat de wat scherpe toon van de Fransche circulaire (zie ons vorig n°.) in dien zin beschouwd is, dat de Fransche regering het geschil op eene vaste wijze heeft willen beëindigen, zonder dat hare vredelievende bedoelingen den grond der zake eenige verandering konden doen ondergaan. Buitendien, berekent men, zal die circulaire van den heer Drouin de Lhuys te Petersburg aankomen, nadat keizer Nicolaas zijne toetreding tot de voorstellen uit het Westen zal hebben kenbaar gemaakt. Zij zal eenigen wrevel opwekken, doch geen nadeel aan de hoofdzaak toebrengen.

De Fransche en Britsche regeringen hebben voor het overige vastelijk besloten, de verbonden vloten niet in de Dardanellen te doen binnenloopen, ten zij er zich eenig nieuw feit van bedenkelijken aard mogt opdoen, hetgeen wel niet waarschijnlijk is.

In Konstantinopel heerschte intusschen den 5 vrij wat gisting over de bezetting der Vorstendommen; men beschuldigde Engeland van Frankrijk op te zetten tot het in den steek laten van de Porte, nadat het Turkije eerst tot het uiterste toe had aangespoord, aan de eischen van vorst Menzikoff te wederstaan. — Er zijn echter over Duitschland reeds berigten uit Konstantinopel van een paar dagen later, welke gunstiger wegens de geestgesteldheid aldaar luiden. Men sprak van eene verandering van ministerie. De leden der partij van den wederstand tegen Rusland zouden uit het bestuur treden, en daaronder Mehemed-Ali-pacha, schoonbroeder des sultans en minister van oorlog.

Men wacht echter altoos een manifest of protest van den sultan tegen den intogt der Russen in de vorstendommen. Hij zou daarin een beroep doen op de belijders der onderscheiden Christen-gezindten in zijne Staten, of hij ze ooit opzettelijk verdrukt heeft, en of, wanneer hunne regten en vrijdommen door ondergeschikte beambten werden aangerand, hij ze niet immer in hunne regten hersteld en de schuldigen gestraft heeft. — De redenen, door Rusland tot de bezetting aangevoerd, zouden achtervolgens plegtig wederlegd worden. Het dagblad van Keulen wil zelfs, dat dit protest reeds te Weenen ontvangen is.

RUSLAND.

De baron Guilay, met eene zending van Oostenrijk bij ons hof belast, is den 7 Julij, aan boord van de *Wladimir* te Petersburg aangekomen.

VEREENIGDE STATEN.

Den 4den Julij, verjaardag van de onafhankelijkheid der Staten, hebben er ernstige ongeregeldheden te Nieuw-York plaats gehad. De koetsier van een omnibus wilde door eene Iersche Katholijke processie rijden, waarop

de Ieren hem aangevallen en mishandeld hebben, zoodat hij op de plaats dood bleef. Daarop werden de Ieren aangetast; door de steenworpen werd menigeen zwaar getroffen en ook politie-beambten gekwetst. De Ieren moesten toegeven en hebben een 40 tal gevangenen in de handen der gewapende magt achtergelaten.

ZUID-AMERIKA.

De dictator van Mexiko, Santa-Anna, handhaaft zich in het gezag.

De geschillen tusschen Guatemala en Honduras zijn geschikt; daarentegen zijn er weder vijandelijkheden tusschen Peru en Bolivia te vreezen. In Chili is alles rustig en welvarend.

WEST-INDIEN.

De berigten uit Jamaika luiden zeer ongunstig. De gele koorts woedt weder vreesselijk in de kolonie. De raad en de wetgevende vergadering liggen met elkander overhoop. De zaken leden onder dit alles ongemeen, en de schatkist was uitgeput. Men had zelfs, bij gemis aan onderhoud, vele gevangenen moeten ontslaan.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN WOENSDAG, 20 JULIJ

In deze zitting is ingekomen eene koninklijke boodschap ten geleide van een ontwerp van wet, strekkende tot afstand van domeinen ten behoeve van het Ziekenhuis te Leijden. — Verzending naar de afdeelingen.

Zijn o. a. ontvangen 327 adressen, houdende bezwaren tegen het ontwerp van wet tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen. — Verzending aan de Comm. voor de verzoekschriften. Thans zijn tegen dit wetsontwerp bereids 615 adressen ingekomen.

De commissien van rapporteurs hebben verslag uitgebragt: 1°. over de volgende wets ontwerpen: *a* tot naturalisatie van O. A. Uhlenbeck en 18 andere personen; *b* tot verlenging van den termijn bij art. 293 der gemeentewet gesteld; en *c* tot verzekering der uitvoering van sommige voorschriften van plaatselijke verordeningen; en 2°. over de raming der uitgaven van de Kamer over 1854. De beraadslagingen over het eerste ontwerp zijn bepaald op aanst. Zaturdag ten 11 ure; de overigen na afloop daarvan.

Vervolgens is in beraadslaging gebragt het wets-ontwerp tot afsluiting van het kanaal van St. Andries.

De heeren Mackay, Rochussen en Schuurbeque Boeije hebben die voordragt op verschillende gronden bestreden, zoowel wat betreft de zaak zelve, als den vorm. Het is daartegen verdedigd door de heeren van 's Gravesande en Luyben, doch meer bepaaldelijk door den Min. van Binnenl. Zaken.

Nadat de algemeene beraadslagingen waren gesloten, heeft de Heer MACKAY op het eenig art. der wet een amendem. voorgesteld, strekkende om in plaats van te lezen: « de gelden vereischt voor de beperkte sluiting van het kanaal van St. Andries worden in de staatsbegrooting van 1854 en volgg. jaren uitgetrokken », te bepalen, de uittrekking eener som van *f* 100,000 voor het jaar 1854. Dit amend. is verworpen met 55 tegen 6 stemmen; zijnde de heeren Ten Cate, Elout, Gevers, Mackay, v. Akerlaken en de Voorzitter.

Daarna is het onveranderd ontwerp *aangenomen* met 49 tegen 8 stemmen, zijnde de heeren: v. Rappard, ten Cate, Sloet, Mackay, v. Goltstein, Rochussen, Boeije, Heiden Reinestein en de Voorzitter.

Daarna is zonder beraadslaging met algemeene stemmen *aangenomen* het wets-ontwerp tot wijziging van hoofdstuk VI. der staatsbegrooting voor 1852 (kindergelden enz.)

Het ontwerp tot regeling van het fonds van Consignatiën is mede met *algemeene* stemmen aangenomen. Op de vraag van den heer van Bosse, of het de bedoeling der Regering was, om op nieuw de registratie-gelden op de quittantiën te doen heffen, die sedert de 4 of 5 laatste jaren niet zijn geheven geworden, antwoorde de Minister van financien, dat hij met den heer van Bosse van meening was, dat deze heffing eene volstrekt regtvaardige belasting, maar dat hij het middel nog niet had gevonden, om de Rekenkamer te bewegen tot het verrekenen van, krachtens ongeregistreerde quitantien uitbetaalde sommen.

Nadat de Commissie voor de verzoekschriften op een aantal petitien rapport had uitgebragt, is de Vergadering tot Zaturdag e. k. gescheiden.

De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft, ter voldoening van het 2de lid van art. 57 der Grondwet, aan de Tweede Kamer doen toekomen afschrift der tusschen Nederland en Oldenburg geslotene overeenkomst tot wederkeerige uitlevering van boosdoeners, welke den 3den Maart te 's Gravenhage, en den 21sten April te Oldenburg is geteekend geworden.

Blijkens de rekening wegens het fonds, voortspruitende uit koopprijzen van Domeinen, over 1851, bedroegen de ontvangsten *f* 3,318,371.17½ en de uitgaven *f* 3,200,000; zoodat dit fonds, geregeld bij de wet van den 5 Maart 1852 (*Stbl.* n°. 44), nader gewijzigd bij art. 4 der wet van den 4 November 1852 (*Stbl.* n°. 190), een batig saldo oplevert, ten bedrage van *f* 118,371.17½; welk batig saldo, nadat daarvan alvorens door de opneming en sluiting dezer rekening, ter Algemeene Rekenkamer is gebleken, in ontvang zal worden overgebragt op hetzelve fonds, over het dienstjaar 1852, nader wettelijk te regelen.

De rekening wegens het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren, over 1851, toont aan, dat gedurende dat jaar de ontvangsten bedragen hebben *f* 102,084.55½, en de uitgaven *f* 92,687.50; zoodat het pensioenfonds, over het jaar 1851, geregeld bij de wet van 31 December 1850 (*Stbl.* no. 121), eene voordeelige slotsom oplevert, ten bedrage van *f* 9,397.05½; welke voordeelige slotsom, nadat daarvan alvorens door de opneming en sluiting dier rekening ter Algemeene Rekenkamer zal zijn gebleken, in ontvang moet worden overgebragt en verantwoord op hetzelve fonds, over het jaar 1852, overeenkomstig § a van art. 2 der wet van 17 December 1851 (*Stbl.* no. 167).

Uit de, thans aan de Tweede Kamer overgelegde rekening wegens het fonds der algemeene landsdrukkerij, over 1851, is gebleken, dat de ontvangsten bedroegen *f* 166,199.69½, en de uitgaven beliepen *f* 145,705.75; zoodat het fonds der Algemeene Landsdrukkerij, over den jare 1851, geregeld bij de wetten van den 21sten December 1850 en 9den December 1851 (*Staatsblad* n°s. 97 en 162), een *overschot* aanwijst ten bedrage van *f* 10,493.94½.

Dit overschot van *f* 10,493.94½ zal uit krachte van art. 5 der eerstgenoemde wet, onder de rijks-ontvangsten van het dienstjaar 1851 worden verantwoord.

Blijkens de rekening wegens den arbeid der gevangenen, over 1851, bedroegen de ontvangsten f 170,807,11½, en de uitgaven f 140,674,48; zoodat het Fonds wegens den arbeid der Gevangenen over 1851, geregeld bij de wet van den 21sten December 1850 (*Staatsblad* n°. 98), een batig saldo aanwijst ten bedrage van f 30,132,63½; welk batig saldo, vermogens het bepaalde bij art. 5 der evengenoemde wet, onder de rijks-ontvangsten van het dienstjaar 1851 zal worden verantwoord.

's Gravenhage, 20 Julij.

HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik zijn heden morgen met den eersten spoortrein naar Rotterdam vertrokken, om tegenwoordig te zijn bij den wedstrijd der Koninklijke Nederlandsche Yacht-Club, welke heden aldaar gehouden wordt.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft bij resolutie van 14 Julij jl., goedgevonden, met wijziging der beschikking van den 27 Maart jl., n°. 8 (2de afd.) te bepalen, dat de gemeente Benthuizen, volgens die beschikking, behoorende tot het onderkiesdistrict Hazerswoude, een afzonderlijk onderkiesdistrict zal uitmaken.

Burg. en wethouders alhier, hebben bekend gemaakt, dat op Zaturdag, 23 dezer, des avonds, na het houden der wedrennen te Scheveningen, langs den weg daarhenen, illuminatie en muzijk zal zijn; terwijl gedurende dien avond op zee van twee vaartuigen vuurwerk zal worden afgestoken en verlichting zal plaats hebben.

Zeker ten gevolge van het niet gunstige weder zijn de beide voor Scheveningen geankerd geweest zijnde Engelsche stoombooten van daar vertrokken en te Hellevoetsluis binnengeloopen. Spoedig worden zij terug verwacht.

Heden morgen is de baron von Beaulieu-Marconnaij opperhofmaarschalk van Z. K. H. den groothertog van Saxen-Weimar-Eisenach, uit de residentie naar zijn land teruggekeerd.

Heden had te Rotterdam de wedstrijd plaats der Koninklijke Nederlandsche Yacht-Club.

Tot op het oogenblik, dat wij ter perse gaan hebben wij omtrent dezen wedstrijd de volgende berigten ontvangen.

De prijs in zilver, uitgeloofd door Prins Hendrik voor de eerst aankomende, en premie inleg *f* 10, voor vier riems gieken, geroeid door liefhebbers, leden van eene Nederl. zeil- of roei-vereeniging, is gewonnen door den *Oranjeboom* [eigenaar de heer P. H. Tromp]; de premie door de *Remex* van de Amsterd. roeivereeniging *de Hoop*.

De prijs van *f* 200, van Prins Frederik, voor vier riems gieken, geschonken door de opper zee, is behaald door de *Amstel*, eigen. de heer G. Sillem; de premie, inleg *f* 5 per vaartuig, door de *Rotte*, van de Rotterdamsche roei- en zeilvereeniging *de Maas*.

De prijs van Prins Hendrik [een stel kleedingstukken voor elken kweekeling in de 1ste aank. sloep] voor zes-riems jollen of sloepen, geroeid door kweekelingen van de roeicorpsen der Yachtklub, is behaald door de Giek, stuurman van Houten; en premie, van den vice-presid. der Club, door de Giek, stuurman J. H. Eck.

De prijs voor scherpe roeivaartuigen, geroeid door één man, is behaald door *Admiraal de Ruiter*, van P. Struyck, te Rotterdam; de premie door *Zephir*, van G. van Houten, te Rotterdam.

De prijs van Prins Hendrik (een stel kleedingstukken voor iederen kweekeling in de eerst aank. Sloep,) voor zes riemsjollen of sloepen, geroeid door kweekelingen van de Yacht-Club, is behaald door *de Vrouw Geertruida*, van L. de Graaf, te Moerdijk; de premie door *Bato*, van W. Bakker, te Amsterdam.

De prijzen der Yachtclub (*f* 40, *f* 30, 20 en *f* 10) voor alle soorten van platbodem roeivaartuigen werden behaald 1°. door de *Verandering* (K. Kok van Stormpolder); 2°. door *Damlooper* (C. v. Iepenhuizen te Zwijndrecht); 3°. *Twee Broeders* (D. Rook te Capelle), 4°. *De Jonge Willem* (W. Oosthoek, te IJsselmonde).

De prijzen voor de zwaardere soort (*f* 40 en *f* 20) werden behaald door *Katendrecht*, van J. Vlieg in 't Hart, te Katendrecht; en de premie door *Biesbosch* van P. Bijkerk, te Zwijndrecht.

De prijs der Yacht-club (een voorwerp in zilver) voor vijf riems walvisch-sloepen, werd behaald door *Bruinvisch*, van C. Vlierboom en Zonen, te Rotterdam.

De prijs der stad Rotterdam [een voorwerp in zilver of ander metaal] voor scheepsbarkassen werd gewonnen door *Hellevoetsluis* van J. B. 't Hooft en F. C. Deking Dura. De premie [inleg *f* 5 per vaartuig] door *Admiraal van Kinsbergen*, van A. Glazener Jr. te Rotterdam.

De prijzen der Yacht-club (*f* 170 en *f* 60) voor platbodem zeilvaartuigen, zijn behaald door *Jonge Pieter*, van A. A. Dekker, te Westzaan, en door *Eben Ha Ezer*, van A. Maasland, te Groot-Ammers.

Het schoonste weder begunstigde tot dus ver het feest, en duizenden toeschouwers woonden het bij. Vooral wekte de tegenwoordigheid van Prins Hendrik en gemalin de geestdrift op. De Prins heeft, alleen in een wherry gezeten, onder anderen een togtje op de rivier ondernomen.

De inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt heeft, bij aankondiging van 19 Julij jl., alle genees- en heelkundigen, Nederlanders van geboorte, die genegen zijn, om de betrekking van adsistent chirurgijn in eene der groote strafgevangenissen van het Rijk te vervullen, verwittigd, dat zij zich bij verzoekschrift op zegel geschreven en portvrij in te zenden vóór den 15 Augustus 1853 aan hem inspecteur kunnen aanmelden, bij welk verzoekschrift eenige bewijzen moeten worden overgelegd, opgenomen in de *Staats-Courant* van 20 dezer.

De staatsraad-commissaris des konings in de prov. Zuidholland heeft bij circulaire van 13 Julij jl. aan burgemeesters en wethouders der gemeenten in deze provincie, voor zoo veel noodig herinnerd, dat te Dordrecht den 28, 29, 30 September, 1 en 2 October aanst. eene algemeene tentoonstelling van vee, voortbrengselen van en werktuigen voor den landbouw zal gehouden worden, waarvan de programma's bij de verschillende afdeelingen der Hollandsche maatschappij van landbouw voorhanden zijn. — De gemeente-besturen zijn verzocht, om de aandacht der landbouwers binnen hunne gemeenten hierop te vestigen, en het zoo veel mogelijk, aan te sporen, om door eene ruime inzending te doen blijken van hunne belangstelling in deze voor den landbouw zoo doelmatige en nuttige onderneming.

De Tijd geeft heden de navolgende lijst van adressen, met het daarachter gestelde getal teekenaars, die aan de Tweede Kamer tegen de wet regelende het toezigt der onderscheidene kerkgenootschappen zijn verzonden:

Tilburg 1400; Katwijk a. R. 48; Venhuijsen en Hein 120; Grootebroek 199; Oegstgeest 45; Sneek 138; Wilp 46; Leeuwarden 54; Kabauw en omstreken 92; Oude en Nieuwe Niedorp 30; Zevenhoven (2de adres) 147; Heemskerk 90; Zijpe 55; Hoogland 213; Nieuwediep 132; Overveen 35; Amsterdam (2de opgave) 315; Sluis 72; Maurik 22; Bodegraven 241; Hulst 136; Koewacht 136, Grauw 40; Sas van Gent 21; St. Jansteen 107; Zuiddorpe 78; Boschkapelle 35; Pannerden 16; Zandvoort 44; Vinkeveen 113; Naaldwijk 140; Boxtel 339.

Den 18 Julij, is van de werf van den scheepsbouwmeester S. van Gijn en Zn. te Vlaardingen, met goed gevolg van stapel geloopen, het schoonerschip genaamd *Arend*, voor rekening van de heeren van Rossem, te Rotterdam, en onmiddellijk wederom de kiel opgehaald voor een beughoekerschip, voor rekening van den heer Kwak, te Zwartwaal.

Aan de heeren C. Gips en Zonen te [illegible], van wege het bestuur der tentoonstelling [illegible] Nederl. Zeil- en Roeivereeniging [illegible] gekend, eene zilveren medaille [illegible] ingezonden model der [illegible] staande barkschip *Pays-Bas*.

Op den 19den is te Schiedam van de werf *de Lely*, van den scheepsbouwmeester G. Lindeman, te water gelaten het barkschip *H. Liduina*, groot 246 lasten; daarna is de kiel gelegd van een ander barkschip, hetwelk den naam van *St. Jan* zal dragen, beide schepen zijn gebouwd voor rekening eener reederij, onder het boekhouderschap van den heer J. A. van Gent en zijn bestemd voor de groote vaart.

De *Amsterdamsche Courant* meldt, dat door de heeren Ruijsenaers, directeur van den thans volbragten onderzeeschen telegraaf en de Leeuw, kapitein ingenieur, te 's Gravenhage, aanvraag zou zijn gedaan om concessie te erlangen tot aanleg van een spoorweg door het Noorden van ons Vaderland.

De lijn zou getrokken worden door Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland, ter verbinding dier provincien met Noord-Duitschland. Van Harlingen langs Franeker, Leeuwarden, Groningen en Winschoten en van daar tot de Hannoversche grenzen, ter aansluiting van den spoorweg, die in dat land hoogstwaarschijnlijk van Hamburg, langs Bremen, Oldenburg en Leer, zal worden aangelegd.

Van Groningen langs Assen, Zwolle, Raalte, Deventer (met eene brug ten noorden dier stad over den IJssel) langs Zutphen tot Arnhem.

Van Raalte langs Almelo en Oldenzaal, tot de Hannoversche grens, ter aansluiting van eenen van Embden langs Leer en Lingen, over de Eems naar Munster aan te leggen spoorweg.

Men verneemt uit Vlissingen, dat Z. M. de Koning van Pruissen den heer D. Uyttenhoven, vice-consul van Pruissen voor Zeeland, benoemd heeft tot ridder van de orde van den Rooden Adelaar, vierde klasse.

Men schrijft van den 18den uit Enkhuizen, dat de ansjovisvangst als geëindigd is te beschouwen. Gedurende tien weken is dit bedrijf met den gunstigsten uitslag bekroond, zoodat naar men berekent p. m. 4000 zoogenaamde lasten of vaten zullen kunnen worden ingelegd; berekent men de geldwaarde van elk vat nu op 8 gulden, dan verkrijgt men eene niet onbelangrijke som, die in dat betrekkelijk korte tijdperk is gewonnen.

Op den 18den vertrok van Willemsoord Z. M. oorlogsstoomschip *Amsterdam*, kap. luit. ter zee J. Spanjaard, bestemd voor eene reis van 4 of 5 maanden naar New-York en Venezuela. Mede vertrokken de fregatten *Palembang* en *Prins van Oranje*.

De meeste dagbladen hebben de gewisselde stukken met den Paus over de Katholieke kwestie in hun geheel gegeven. Bij stukken van dit gewigt is dit de veiligste weg, om zijne onpartijdigheid te bewaren. De *Haarlemsche Courant* meende daarvan echter uittreksels te moeten maken. Doet men dit, dan behoort men dubbel toe te zien, dat men alles getrouw, hoewel verkort, wedergeeft, wat de stukken bevatten. In het uittreksel van de *Haarl. Courant*, vinden wij een belangrijk feit niet vermeld. Omtrent de eeden der bisschoppen, zegt dat blad niet anders dan: »Verder »zijn brieven overgelegd van den internuntius, den »heer *Belgrado*, ten geleide der formulieren van eeden, »door de prelaten vóór derzelver consecratie af te leggen, en daarbij ook die, welke vervat is in het *Pon»tificale Romanum* van Clemens VIII en Urbanus VIII." Die voorstelling is niet de juiste. De internuntius heeft overgelegd het formulier der eeden, die in het vervolg door bisschoppen hier te lande *zullen* worden afgelegd, en waarin niet meer voorkomt de zinsnede, die betrekking heeft op het vervolgen der ketters en scheurmakers. Hij heeft ook overgelegd het formulier van den eed, die de tegenwoordige bisschoppen reeds hebben afgelegd, waarin die zinsnede nog opgenomen was. De Paus heeft dus gereedelijk toegegeven aan het verlangen, om die voor andere gezindheden stuitende woorden uit den eed te ligten: een verlangen, hetwelk het voorgaande ministerie, zoo als bekend is, voornemens was ook voor den tegenwoordigen eed der bisschoppen aan den Heiligen Stoel kenbaar te maken, waarin het echter door zijne aftreding verhinderd is geworden, en dat het tegenwoordige ministerie niet tijdig genoeg, om nog voor de consecratie der reeds benoemde bisschoppen te werken, aan den Paus schijnt te hebben geuit. [*N. R. C.*]

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

In de, door u met zoo veel loffelijken spoed openbaar gemaakte diplomatieke nota's, vind ik, in de nota van 10 Mei, door ons Gouvernement gerigt aan het Hof van Rome, o. a. de navolgende zinsnede:

»Het Gouvernement zal niet blijven stilstaan bij den niet gebruikelijken naam, gebezigd om het Koningrijk der Nederlanden aan te duiden. Sedert de staatkundige herstelling van Europa in 1815, is dit koningrijk steeds aangeduid onder den naam van »Koningrijk der Nederlanden«, bij alle transactien en betrekkingen tusschen souvereinen. De Heilige Vader kan en zal gewis dien staat van zaken niet willen veranderen. Hoe heeft hij zich nu kunnen bedienen van uitdrukkingen, die in vorige eeuwen gebezigd werden, waarvan hij gewis niet de regten noch de zeden zou kunnen doen herleven; en hoe heeft het Pauselijke Gouvernement kunnen gelooven, dat het, van eene organisatie van de Katholieke Kerk in de provinciën Holland en Brabant sprekende, zich duidelijk genoeg heeft uitgedrukt?«

Het Ministerie Donker-van-Hall schijnt dus vrij verstoord te zijn, dat een vreemde Souverein het gewaagd heeft van *Holland* te spreken.

Ik heb vrede met die gevoeligheid.

Maar nu ben ik, een dag of veertien geleden, te Parijs geweest, en las daar op een bord, in de *Passage de l'Opéra:*

»Bottier, *brêveté par S. M. le Roi de* Hollande«;

terwijl ik bij den Keizerlijken kleerenmaker, op den *Boulevard des Italiens*, op den hoek der straat *Lepelletier*, *het Keizerlijk wapen minzaam* VEREENIGD *zag met het Nederlandsche wapen*, en daaronder las geschreven:

»*Tailleur de S. M. le Roi de* Hollande«.

In mijne eenvoudigheid vraag ik nu: zou de heer van Hall nu ook niet eene diplomatieke nota behooren te zenden aan den gever van dergelijke brevetten, waardoor vergunning is verleend, om zich »*te bedienen van uitdrukkingen die in vorige eeuwen gebezigd werden*«?

Of, vraag ik al verder in mijne eenvoudigheid: Behoorde de heer van Hall niet den heer Lightenvelt naar Parijs te zenden, om deze uithangborden te doen wegnemen, opdat voor Nederland te Parijs »*niet de zeden of de regten van vorige eeuwen herleven*«?

Met de plaatsing dezer vragen in uw geacht dagblad zult UEd. zeer verpligten,

Uwen bestendigen lezer,
R.

's Gravenhage, 18 Julij 1853.

Advertentiën.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 20 Julij 1853.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	63 4/16 15/16			
Dito Certificat. .	3	[15/16	*Hope* 1798/1816	5	107
Dito Dito . .	4	95 3/8 1/2 7/16	Dito 1828/1829	5	108
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3 1/2	94 5/8	Dito Dito	4 1/2	
Hand.-Maats. .	4 1/2		Dito *Hope* . . .	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4	92 1/4
Certificaten. . .	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	2 1/2		Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	23 3/16 1/8	Obligatiën . . .	4	85 3/8
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D°. Binnenl. 6/m.	3	42 15/16 3 1/16			
Bew. Sp. Com.		6 [43	Metalliek . . .	5	82 3/16 5/8
Amort. Schuld. .		5 1/4 5/16 5/16	Dito bet. Amst.	5	94 1/4 5/16
Portugal.			[illegible]	5	94 1/4 5/16
Londen	5	40 7/8 1 1/4 1 1/4	Dito 1847 . . .	2 1/2	42 3/8 7/16
Dito dito. . . .	4	38 3/16 1/2 1/8	Dito 1851/1852	2 1/2	42 5/16 3/8

Ned. Haarlemmerm. 5 pct. 103⅜; Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 98¾; Mexic., te Londen 3 pct. 26½, 1 1/16, ½; dito Onb. 26 7/16; Gren., te Lond. Uitg. 9¼, ⅜; Nieuwe 3 pct. Portug. 38½, 39, 39.

Bij tamelijk veel handel waren van Binnenl. fondsen (Integr.) wederom hooger gezocht. In Spaansche, Oostenrijksche en Portugeesche, was de markt zeer geanimeerd, zijnde in dezelve aanzienlijke partijen tot verhoogde prijzen, door goede koopers gretig van de markt genomen, inzonderheid in laatstgenoemden, welke circa ¼ pct. hooger sluiten; de overige genoteerde soorten leverden niets belangrijks op.

FRANKFORT, Dingsdag, 19 Julij. 5 pct. Metaliek 86; W. Bank-aktien 1596; W. Loten fl. 250, 123; 1 pct. Spanje 23 1/16; 3 pct. dito 43; wissel op Weenen 109. Willige beurs.

Per Telegraaph.

TURIN, 19 Julij. de Groothertog van Florence heeft het vonnis tegen Guerazzi en zijne medebeschuldigden gewezen, in eeuwigdurende ballingschap veranderd.

LONDEN, Woensdag 20 Julij. Consols op tijd 98⅞; Mexico nieuwe 3 pct. 26⅝; Spanje 1 pct. 22⅞; dito Certific. 5⅞; Holland 2½ pct. 64¼; dito 4 pct. 97¼.

PARIJS, Woensdag 20 Julij. Fr. rente 4½ pct. 103; dito 3 pct. 78.95; Spanje binnenl. 3 pct. 42¼; dito nieuwe 1 pct. 22½; Russen 4½ pct. 98¼, 98⅝; Piemont 5 pct. 98.90; N. Metall. 95¼.

MADRID, Zaturdag 16 Julij. Spanje binn. 3 pct. 42¾; dito nieuwe 1 pct. 23; Certificaten 3½.

WEENEN, Dingsdag 19 Julij. Metall. nieuwe 5 pct. 94⅜; Dito La B. 5 pct. 107¼; Bankact. 1410. Lomb. Venez. 99¾; Londen 10,43; Parijs 123¾; Zilver 9 1/2.